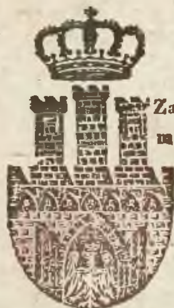
Nr 20. ROK 1842. ŚRODA 26 STYCZNIA.

Pismo to wychodzi codziennie opróćz niedziel świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

Imiona Rzymskie.
Dziś Pauliny Wdowy.

Imiona Sławiańskie.
Dziś Skarbimir.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiéj	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi
24	6	27" 2''' 911	— 9° 8,0'''	83	PPn Wschodni mocny	Pochmurno	
	2	3, 341	— 8, 7,0,	92	„ „	„	
	10	3, 916	— 9, 2,0,	87	Pn Wschodni mocny	Pogoda z Chmurami	

Wiadomości zagraniczne.

FRANCYA.

Paryż 11 *Stycznia.*

Między punktami zagranicznéj polityki, względem których komisya adresowa wymaga jak najobszerniéjszych wyjaśnień od gabinetu, pierwsze miejsce zajmują, traktat 13 Lipca i traktat 20 Grudnia, tyczący się środków przytłumienia handlu niewolników. Skład komisyi i duch większości z któréj ona pochodzi, czynią prawie więcéj niż prawdopodobném, że pierwszy z tych traktatów, przez który gabinet francuzki wszedł napowrót do rady mocarstw europejskich, nie będzie przedmiotem walk i szykan parlamentarnych. Jeśli żądano objaśnienia względem poprzedzających ten traktat układów, względem jego bezpośredniéj ważności i celu, stało się to więcéj w celu dopełnienia przyzwoitości konstytucyjnéj, niż w zamiarze prowadzenia istotnéj kontroli.

Nie tak rzecz się ma względem traktatu londyńskiego z dnia 20 Grudnia zeszłego roku. Chociaż potwierdzone w nim i jak się zdaje znacznie rozszerzone prawo wzajemnéj rewizyi statków podejrzanych o handel niewolnikami, od dziesięciu już lat uznane jest przez anglików, jednakże opinia ogólna długo jeszcze nie może się pojednać z zasadą téj ugody; i niechęć dla tego mniemanego poddania marynarki francuzkiéj pod angielską, może być do pewnego stopnia podzielaną nawet przez izbę, która zupełnie jest obcą systematyczno handlowemu duchowi opozycyi. Opór Stanów Zjednoczonych przeciw przedstawianym przez Anglię pretensyom do prawa rewizyi, bardzo wiele przykłada się do utrzymywania i powiększenia nieukontentowania ludu francuzkiego, z ustąpień jakie nasz gabinet uczynił gabinetowi angielskiemu. Ponieważ opór Stanów Zjednoczonych doprowadził już do tego, że Anglia ofiarowała się przyjmować, jednego oficera marynarki amerykańskiéj na pokład każdego okrętu wojennego wysłanego na krążenie wcelu przeszkadzania handlowi niewolników, przeto uraźliwość narodowa francuzka znajduje w tém podwójny powód obrazy. Być postawionym w tyle któregokolwiek narodu, chociażby pozornie otrzymać mniéj pomyślne warunki od »dumnych anglików« niż te na których niechce poprzestać, wczoraj dopiero powstałe państwo w Ameryce północnéj, podobna myśl jest nieznośną dla dumy francuzkiéj, i należy przygotować się na to, że pomimo spokojnego i umiarkowanego usposobienia izby, rząd będzie musiał odpowiadać i ścisły zdawać rachunek w tym przedmiocie.

A N G L I A.

Londyn 3 Stycznia.

Leeds Mercury donosi pod napisem: »Działanie prawa zbożowego« iż jak słychać, obstalunki wschodnio-indyjskiego towarzystwa na 15,000 sztuk sukna; które zwykle otrzymywała jedna znakomita fabryka w Leeds, w tym roku powierzone zostały jednemu domowi w Aachen, i to z tego powodu że wyroby stałego lądu wyrównywają angielskim w gatunku, a przewyższają je w kolorach i trwałości. To łatwo daje się wyjaśnić, ponieważ fabrykanci główny artykuł dla swoich robotników to jest chleb, mają o połowę tańszy, niż ich angielscy konkurenci.

Rząd miał postanowić zaprowadzenie regularnéj służby żeglugi parowéj między południowo amerykańskiemi brzegami na oceanie spokojnym, nową Zelandyą i Australią. Daléj donoszą że jeden inżynier angielski wezwany został przez władze w Panama, do wymierzenia linii kolei żelaznéj przez przesmyk, i że władze te życzyłyby powierzyć wykonanie téj kolei jakiemu towarzystwu angielskiemu, które gotowe byłyby nadać ważne przywileje.

Jeden okręt z Quebek w dniu 1 Stycznia przywiózł do Liwerpool trzech indyan z pokolenia Mikmak, z Kanady. Ztamtąd udadzą się oni do Londynu, do ministra osad, do którego mają listy pułkownika Halloran z 68 pułku; który niedawno obrany został głową naczelników białych między Mikmakami. Ci trzéj indyanie nie licząc mnóztwa wstążek u sukien, ubrani są zupełnie po europejsku, wyglądają przystojnie i majarysy narodowe, jeden z nich jest naczelnikiem pokolenia, a dwaj inni wybrani zostali dla towarzyszenia mu. Naczelnik mówi i pisze po angielsku bardzo dobrze, ale jego towarzyszom trudno jest rozmówić się, chociaż dobrze rozumieją anglików. Głównym celem missyi tych indyan ma być proszenie rządu o wsparcie na zbudowanie katolickiéj kaplicy, którą ich pokolenie rozpoczęło, ale dla braku funduszów nie może dokończyć.

Panujący xiążę sasko-koburski, i owdowiała xiężna sasko koburska, podług *Morning Herald* nie będą mogli osobiście znajdować się na obrzędzie chrztu xięcia Wallii. Poseł saski baron Gersdoff reprezentować będzie xięcia, a za owdowiałą xiężnę, przyjmie na siebie zastępstwo xiężna Kent. Podług tegoż dziennika, między urzędnikami dworu, których królowa przeznaczyła do towarzyszenia królowi pruskiemu do Anglii; znajduje się hr. Hardwike.

W Southwork, części Londynu, odbyło się zgromadzenie liberalne na którém także dr. Bowring głos zabierał, i na którém głosowano za zupełném zniesieniem prawa zbożowego.

W ratuszu w Birmingham odbywano w tych dniach pierwszą rocznicę utworzenia nowéj sekty chartystów, która się nazywa »chartystowsko-chrześciańskim kościołem.« Sala ratuszowa była przeprzepełniona stronnikami téj sekty, która powstała w Szkocyi, szybko znalazła drogę do Birmingham, i w dniu 27 Grudnia 1840 roku otworzoną tam została pierwsza kaplica do jéj publicznych nabożeństw.

Marynarka wojenna angielska ma teraz jednego admirała floty, 14 admirałów czerwonéj 16 białéj flagi, 58 vice-admirałów, 107 kontr-admirałów, 909 komandorów, 2707 poruczników. Korpus marynarki składa się z 94 kompanii. Flota liczy 590 okrętów wojennych gotowych do służby, między temi 105 uzbrojonych paropływów. Do osadzenia téj floty wystarcza w czasie pokoju 23,000 majtków, 2000 chłopców okrętowych i 14,000 żołnierzy morskich.

Courier spodziewa się że wyprawa angielska przeciw Chinom po szczęśliwym skutku przedsięwzięć przeciw miastu i twierdzy Emoy, który zapewnie sprawi głębokie wrażenie na »dumnym a słabym samowładzcy Pekinu« a nawet może paniczny przestrach w téj stolicy obudzić, pospieszy doprowadzić wojnę do szczęśliwego zakończenia, przez blokadę rzeki Peiho i energiczne demonstracye przeciw Pekinowi.

Podług ostatnich raportów z Chin, po zajęciu i obsądzeniu wyspy Kulangfu, miano także opanować napowrót Czusau, albowiem raport zdany przez pełnomocnika, przedstawił przekonanie, że choroby jakie przy poprzedniem zajęciu téj wyspy wybuchły między wojskiem, były skutkiem nie złego klimatu, ale zaniedbania w zakładach szpitalnych. Kiedy sir H. Pottinger opuścił Bombay, projektował on wprawdzie odroczenia zajęcia Czusan aż do wiosny, ale wzmocnienie przysłane z Anglii połączyło się już zapewnie z wyprawą i powiększyło jéj siłę lądową do 3,580 bagnetów. Ten korpus wprawdzie uważanym jest jeszcze za zbyt szczupły do zamierzonych przedsiewzięć, i mniemają że należy przynajmniéj potroić go, aby można było energicznie dalsze operacye prowadzić. Jeśliby admirał na wiosnę wziął tylko 1000 ludzi ku północy na żółte morze, wtedy pozostanie mu zaledwie 2,800 ludzi do obsadzenia wysp Czusan i Hong Kong które odległe są od siebie o 1000 mil angielskich; i pośrednio północnych portów Emoy i Ningpo, które to wszystkie miejsca z swego położenia nie mogą się wzajemnie wspierać. Przy odejściu ostatnich

doniesień, obiegała w Kantonie pogłoska, że Czusan i Ningpo zostały zdobyte i że ujście wielkiego kanału jest blokowane. »Ta pogłoska, mówi *Bombay Times*, nie jest potwierdzoną żadnym angielskim dokumentem, ale bardzo prawdopodobną. Operacya ta zgadza się zupełnie z planami pełnomocnika angielskiego, i wiadomość o tém mogłaby daleko prędzéj dojść lądem do Kantonu niż być przewiezioną morzem do Hong Kong.

Portsmouth Herald donosi, że tam w dniu 1 Stycznia okręt *Couvlay* przybył z Chin z dwoma milionami dolarów i kilku inwalidami tamtejszéj eskadry.

WŁOCHY.

Rzym 28 *Grudnia.*

Xiążę Fryderyk pruski który dawniéj zamierzał już w przeszłym tygodniu udać się do Neapolu, tak znajduje korzystnym dla siebie pobyt w naszém mieście, że dopiero na wiosnę postanowił wyjechać.

Pod wczorajszą datą wydany został dekret przez sekretarza stanu w wydziale spraw zagranicznych kardynała Mathei podpisany, podług którego zwołaną została nadzwyczajna kommissya złożona z czterech sędziów; która do dalszego rozporządzenia, sądzić ma wszystkie rozbójnicze sprawy w Rzymie i jego okolicach. Od jéj wyroku nie ma żadnéj apelacyi, wyjąwszy do łaski papiezkiéj. Podług tego rozporządzenia, wszyscy przestępcy tego rodzaju którychby zdołano schwytać, mają być skazani na 15—20 lat, a jeśliby przy nich broń znaleziono, na całe życie na galery, a jeśliby użyli broni przy schwytaniu ich, skazani będą na śmierć. Mimo to zaraz wczoraj wieczorem znowu miały miejsce liczne napady jakby chciano żartować z prawa.

Od onegdaj wieczorem teatra zostały napowrót otwarte, czém rozpoczęty został karnawał który będzie krótki, ale spodziewamy się że wypadnie bardzo wesoło.

Neapol 23 *Grudnia.*

Xiążę Luitpold bawarski, zwiedzał wczoraj Pompeję gdzie J. K. Mość raczył przyjąć obiad nader świetny przygotowany przez panią Mettingk z domu Bethmann. Stół zastawiony był w doskonale zachowanych publicznych łaźniach, gdzie z początku słońce a późniéj xiężyc, rzucały swoje światło na gości. Już księżyc wyżéj wznosił się na błyszczące gwiazdami niebo, kiedy towarzystwo z pochodniami puściło się przez ulicę grobów, aby domu Diomedesa podziemne galerye i sklepienia obejrzeć, gdzie w ostatni dzień Pompei schronili się nieszczęśliwi mieszkańcy domów, a tam pokryci popiołami znaleźli śmierć któréj chcieli uniknąć. Przy odkopywaniu po tylu wiekach, znaleziono 18 szkieletów ludzi, między innemi panią domu z córkami którą można było rozeznać po złocistych przepaskach i pierścieniach. Stoją jeszcze wysokie puchary od wina na tém samém miejscu, gdzie je właściciele popostawiali przed 18 wiekami. Xiążę Luitpold zamierza wyjechać do Sycylii w dniu 3 Stycznia

TURCYA.

Konstantynopol 15 *Grudnia.*

To że Tahir pasza przeznaczony został na zastępcę ministra wojny posłanego do Syryi, zdaje się dowodzić że flota turecka nieopuści portu. Nowy wielki wezyr oświadczył już reprezentantom mocarstw europejskich jakiego toru trzymać się zamierza. Porta powiedział on, pragnie żyć w pokoju z wszystkiemi mocarstwami europejskiemi, dla tego daleką jest od wszelkiéj myśli wojny. Uzbrojenia które spowodowały tyle wrzawy, są jeszcze środkiem ostrożności i roztropności; nie ma w nich żadnego zamiaru zaczepki przeciw któremu bądź mocarstwu. Wewnątrz rząd turecki niechce żadnemu teoretycznemu systemowi dawać pierwszeństwa, ale też i starego nie zamyśla się trzymać upornie, w punktach w których on się okazał zużytym i przeciwnym celowi. Głównie dąży porta do połączenia starego systemu z nowościami które już wprowadzone, aby tym sposobem ile możności dopomódz pomyślności powszechnéj. Jak porta rozumie, to połączenie dowiodł, odbyty wczoraj dywan. Postanowiono tam powrócić do dawnego systemu finansowego, to jest corocznych dzierżaw (mukatas), żaden pasza nie ma odtąd otrzymywać stałéj pensyi, tylko sam musi starać się o swoje utrzymanie, przez potrącanie sobie prawnéj części podatków; zaprowadzeni w ostatnich czasach muchasilowie i zaczynający rozwijać się system oddzielnéj administracyi finansowéj, są skasowanemi i tym sposobem każdy pasza będzie znowu jak dawniéj w swojéj prowincyi prawdziwym sułtanem, nieograniczonym despotą.

CHINY.

Macao 20 *Października.*

Względem zajęcia Emoy i Kulangfu, (takie nazwania używane są w raporcie urzędowym) sir H. Pottinger wydał następujący okólnik do królewsko angielskich poddanych w Chinach.

»Pełnomocnik Jéj K. Mci mocno jest ucieszonym, że może poddanym królewskim i in-

nym których to obchodzi, donieść, iż miasto Emoy z jego bardzo rozciągłemi i strasznemi liniami bateryi i flotą z szalup kanonierskich i wojennych czunk, — na których w ogóle przeszło 500 dział znajdowało się, w dniu 20 b. m. zostało zdobyte po krótkiéj, ale zapalczywéj obronie ze strony chińczyków, przez wojsko lądowe i morskie Jéj K. Mci, pod rozkazami kontr-admirała sir W. Parker i jenerała majora sir H. Gough. Ten świetny czyn wojenny dopełniony został z bardzo małą stratą z naszéj strony, a oprócz fortyfikacyi, które zostały zniszczone, działa ich zagwożdżono albo porozbijano, ogromne zapasy wojenne albo zabraliśmy albo uczyniliśmy niezdatnemi do użycia. Teraz przedsięwzięte zostały rozporządzenia w celu zostawienia oddziału wojska na małéj wysepce Kulangfu, która jest oddzieloną małym kanałem od miasta Emoy, i także w porcie tym pozostanie kilka statków wojennych angielskich, a główna część wyprawy uda się daléj na północ, tak żeby angielskie albo inne okręta któreby chciały stanąć pod Emoy w ciągu téj zimy, mogły znaleźć należną opiekę i być zabezpieczonemi od wszelkich niebezpieczeństw. Pełnomocnik J. K. Mci uważa za zupełnie zbyteczne, mówić o sposobie w jaki służba ta była wypełnioną. Fakta nie potrzebują pochwal. Rząd chiński nadaremnie wyobrażał sobie, że uczynił miasto Emoy niezdobytem, ale został wywiedzionym z błędu, w obec wice króla prowincyi Sei Keang i Fo-Kien, który z wielkiém mnóztwem wyższych oficerów przypatrywał się walce z wzgórz panujących nad miastem. W ciągu czterech niespełna godzin, od wystrzału z pierwszego działa padło niezdobyte miasto, i gdyby opór jeszcze sto razy był silniejszym jak to miało miejsce, duch i sposób prowadzenia wszystkich środków użytych przy tym ataku, dostateczną byłyby rękojmią takiego samego rezultatu. Niech Bóg zachowuje naszą królowę: Dnia 31 Sierpnia 1841 roku, na pokładzie królewskiego okrętu liniowego Blenheim w porcie Emoy. (podpisano) Henry Pottinger, królewski pełnomocnik.«

Urzędowe raporta jenerała majora sir H. Gough i kontr admirała sir William Parker, względem powodzenia wojsk europejskich w Chinach, do dnia 5 września, nie zawierają nic więcéj ważnego, prócz tego co już donieśliśmy. Strata anglików przy wykonanym w dniu 26 Sierpnia szturmie bateryi pod Emoy podaną jest w raporcie jenerała Gough na 9 ranionych żołnierzy, nikt z wojska londowego niezostał zabity. Flota również przy téj okoliczności podług raportu i kontr-admirała sir W. Parker, miała dwóch poległych i 6 ciężko ranionych, między temi ostatniemi jednego porucznika. Okręta nie poniosły żadnego znacznego uszkodzenia w masztach i linach.

Paropływ *Madagaskar* rozbił się przy brzegach chińskich i część jego osady wpadła w ręce chińczykom.

Ładowanie herbaty na okręta ciągle jeszcze tajemnie się odbywa, i jak się zdaje nie jest przerywane przez operacye wojenne.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 24 do dnia 25 Stycznia.

Łomann Ernestyna ob., Straszewicz Alexander ob., Straszewicz Kasper ob., Białucki Michał Kłodzinska Zofia, Krzycki Antoni, z Polski; — Baranowski Ludwik ob., Preschel Adolf, Struszkiewicz ob., z Galicyi; — Burghiem Moritz, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Królikowski Filip, Slaski Adam ob., Michalczewski Max. ob., Szczepański Pawel, do Polski; — Andrusiewicz Kajetan, do Galicyi.

Doniesienie Urzędowe.

Nro 351.

WYDZIAŁ DOCHODÓW PUBLICZNYCH I SKARBU W SENACIE RZĄDZĄCYM.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i jego Okręgu.

Na zasadzie uchwały Senatu Rządzącego z dnia 3 Grudnia r. z. N. 6467 podaje do wiadomości, iż w dniu 3 Lutego r. b. o godzinie 10 zrana, odbywać się będzie w domu Rządowym N. 129 przy ulicy Kanonnéj położonym publiczna licytacya sprzedaży zboża osepowego pod kluczem ekonomii miejskiéj zostającego, mianowicie: żyta korcy 77 garncy 14½ od ceny złp. 18 gr. 7, jęczmienia korcy 3 garncy 16 od ceny złp. 14 gr. 18, za korzec do pierwszego wywołania ustanowionéj; chęć przeto kupna mający, opatrzeni w *vadium* złp. 100 w miejscu i czasie wyżéj oznaczonych stawić się zechcą.

Kraków d. 22 Stycznia 1842 r.

A. Wężyk.

Za Sekr. *W. Markowski.*